

Országos Széchényi Könyvtár
Magyar ISSN Nemzeti Központ

INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER

útmutató

Összeállította: Gazdag Tiborné
Budapest, 2008.
Aktualizálva: Kőszegi Dóra
Budapest, 2024.

Tartalom

Tartalom	2
Mi az ISSN?	3
Mit tekintünk folytatódó forrásnak?.....	3
Mi az időszaki kiadvány?	3
Mi az integráló dokumentum?.....	4
Az ISSN feladata	4
Az ISSN alkalmazási köre.....	5
Az ISSN-szám-adás körén kívül eső kiadványok	5
Az ISSN felépítése	6
Az ISSN feltüntetése	6
ISSN és vonalkód	7
Az ISSN nyolc számjegyű azonosítójának átalakítása vonalkóddá	7
A vonalkód és ISSN-azonosító feltüntetése	8
Az ISSN megállapítása.....	8
ISSN-kérések ügyintézése.....	9
Előzetes ISSN-igénylés nyomtatott kiadványok és fizikai hordozón megjelentetett elektronikus kiadványok esetén	9
ISSN-igénylés online időszaki kiadványokra	10
ISSN-igénylés címváltozás esetén	10
ISSN-igénylés új vagy megváltozott hordozó (nyomtatott, online stb.) esetén	10
ISSN-igénylés újabb nyelvű kiadványváltozat megjelentetése esetén	10
Az ISSN-azonosító gyakorlati előnyei	10
Az ISSN-azonosítókra vonatkozó jogszabályi környezet	11
Kapcsolódó jogszabályok.....	11
További kapcsolódó jogszabályok	12
Az ISSN-hálózat.....	13
Az ISSN-hálózat termékei.....	13

Mi az ISSN?

Az ISSN (International Standard Serial Number) az időszaki kiadványok és egyéb folytatódó források nemzetközi szabványos azonosító száma. Numerikus kód, mely a folytatódó források egyértelmű azonosítására szolgál. Az ISSN nyolc számjegyből áll, a numerikus kód elemei – a könyveket azonosító ISBN-től eltérően – semmiféle jelentést nem hordoznak, csupán azonosító funkciót töltenek be.

Az ISSN alkalmazását az ISO 3297 nemzetközi szabvány, illetve annak honosított változata, az MSZ ISO 3297 írja elő.

Mit tekintünk folytatódó forrásnak?

A folytatódó forrás olyan bibliográfiai dokumentum, mely a közzététel szándéka szerint (ellentétben a befejezett forrással) előre meg nem határozott időtartamra tervezett, és amely a közzététel módját tekintve megvalósulhat egymást követő részegységekben: időszaki kiadványként vagy frissítéssel, az új információ beolvasztásával: integráló forrásként/dokumentumként.

A közzététel formáját tekintve bármely fizikai hordozón megjelenhet, kézzel fogható vagy távoli hozzáféréssel elérhető formában vagy több fizikai formát kombinálva.

Mi az időszaki kiadvány?

Az időszaki kiadvány – a folytatódó források egyik fajtája – olyan, a befejezettség igénye nélkül megjelenő, előre meg nem határozott időtartamra tervezett kiadvány, amely egymást követő, különálló részegységekből (számokból, évfolyamokból, füzetekből, kötetekből stb.) áll, és ezeket rendszerint számozásuk, időrendi vagy egyéb megjelölésük különbözteti meg egymástól.

Időszaki kiadvány megjelenhet nyomtatott formában vagy más közvetlen elérésű hordozón (mikrofilmlapon, CD-ROM-on, DVD-lemezen stb.), illetve távoli hozzáféréssel a számítógépes világhálón is.

Az időszaki kiadványok legfontosabb fajtái:

- hírlapok,
- papíralapú és elektronikus folyóiratok,
- magazinok,
- évkönyvek,
- időszakosan megjelenő jelentések, közlemények,
- adat- és címtárak stb.,
- időszakosan megrendezett konferenciák kiadványai,
- számozott és számozatlan sorozatok.

Ez utóbbi típust, a sorozatokat a bibliográfiai, könyvtári és dokumentációs gyakorlat két szempontból dolgozza fel: a sorozatot összefoglaló sorozati címet ISSN azonosítja, míg a keretében megjelenő, egyedi címmel is rendelkező köteteket könyvként tartják nyilván, és ISBN-nel látják el. Ha a sorozat keretén belül nem könyv, hanem periodikum jelenik meg, ez utóbbit szintén ISSN azonosítja.

Nem tekinthetők időszaki kiadványnak a többkötetes művek, mivel azok megjelenését véges számú részegységekben tervezik, akkor is, ha a gyűjtemény részei nem egy időben kerülnek kiadásra, sem az egyazon szerző műveit tartalmazó szerzői gyűjtemények.

Mi az integráló dokumentum?

Az integráló dokumentum – a folytatódó források másik fajtája – olyan, a befejezettség igénye nélkül megjelenő, előre meg nem határozott időtartamra tervezett kiadvány, amely egy alaplumból és annak frissítéseiből áll; A frissítéseket rendszerint sorszámozásuk és/vagy alaplumból a frissítések magába olvasztásával, integrálásával időrendi megjelölésük különbözteti meg az alaplumból és egymástól. Az folyamatosan bővül.

Hagyományos megjelenési formában nyomtatott, cserelapos kiadvány, amely pótlaplombokkal frissül/bővül. Integráló dokumentum a számítógépes világhálón távoli hozzáféréssel elérhető, webes információforrások többsége: az adatbázisok, honlapok, portálok stb.

Az ISSN feladata

Minden ISSN egy adott időszaki kiadványt, illetve integráló dokumentumot azonosít. Az ISSN-azonosító számhoz elválaszthatatlanul kapcsolódik az ISSN nemzetközi számítógépes nyilvántartási rendszerének előírásai szerint szabványosított címforma, azaz a kulcs cím. E szoros kapcsolat miatt, ha a folytatódó forrás címében bekövetkezett változás folytán a kulcs cím megváltozik, a megváltozott címet egy másik ISSN-nel kell azonosítani. Amennyiben a folytatódó forrás címe, közelebbről kulcs címe változatlan marad, miközben megjelenési helye vagy kiadója, közreadója, megjelenési gyakorisága, mérete, külalakja vagy akár belső tartalma megváltozik, mindezen változások mellett ugyanaz az ISSN fogja azonosítani a kiadványt.

Az ISSN a folytatódó forrást az adott cím kezdetétől, indulásától fogva azonosítja – függetlenül attól, hogy az azonosító szám megállapítása mikor (előzőleg vagy később, bármely időpontban utólag) történik. Az ISSN a hozzá tartozó címen (alkalmi vagy lényegtelen címváltozásokkal) megjelent részegységek (kötetek, évfolyamok, azon belül az egyes kiadványszámok, alkalmi különszámok) mindegyikére érvényes, függetlenül attól, hogy az azonosítót az illető részegységek feltüntetik-e.

Saját ISSN-nel rendelkeznek a periodikusan megjelenő, megfelelő számozással ellátott mellékletek, a melléklapok, az ágazatok, az alsorozatok. Az időszaki kiadvány, illetve integráló dokumentum különféle kiadásváltozatait is külön, saját ISSN azonosítja, mint például: a különböző nyelvű kiadásváltozatokat, a helyi vagy időbeli kiadásváltozatokat, az eltérő hordozón, pl. nyomtatott vagy a világhálón megjelenő kiadásváltozatokat.

Az egyszer már felhasznált ISSN nem alkalmazható újra egy másik címmel összefüggésben!

Az ISSN megállapítása vagy használata nem jelenti szerzői jog (copyright) megszerzését vagy fennállását az általa képviselt és azonosított forrás, illetve dokumentum vonatkozásában.

Az ISSN alkalmazási köre

Az ISSN nemzeti központok tevékenységét összehangoló párizsi ISSN Nemzetközi Központ az ISSN-azonosító teljes körű alkalmazását tűzi ki célul az időszaki kiadványok körében, bármely hordozón jelenjenek is meg, azonban az integráló dokumentumok terén, azok közül is a távoli hozzáférésű források vonatkozásában a szelekció elvét alkalmazza. Ugyanakkor azt is tudomásul veszi, hogy a teljességre törekvés megvalósítása a hálózat minden egyes nemzeti központja számára más-más nehézségekbe ütközik, miközben a folytatódó források közt sok a rövid életű vagy a helyi jellegű vagy szűkebb, korlátozott érdeklődésre számot tartó kiadvány. Ezért az egyes nemzeti központok felelősségére bízta az ISSN-szám-adás körének pontos, a helyi sajátosságoknak megfelelő körülhatárolását az ISO 3297 szabvány alkalmazási körén belül, illetve egyes kiadványtípusok, elsősorban az efemer (változékony) és a helyi jellegű kiadványok kizárását.

Így végül ISSN-azonosítót a bármely hordozón közzétett időszaki kiadványoknak és a nyomtatásban megjelenő integráló dokumentumoknak csak egy része kap. Az Országos Széchényi Könyvtárban működő Magyar ISSN Nemzeti Központ az ISSN-nel azonosítandó kiadványok körének meghatározásakor figyelembe veszi egy adott kiadványnak a nemzeti könyvtár gyűjteményében történő elhelyezését, feldolgozásának bibliográfiai szintjét és a létrehozott azonosító tétel részvételének célszerűségét a hazai és a nemzetközi bibliográfiai adatcserében. Az időszaki kiadványok és egyéb folytatódó források közül a Magyar ISSN Nemzeti Központ teljességre törekszik a kurrens megjelenésű tudományos folyóiratok és a közéleti lapok nemzetközi azonosító számmal történő ellátása terén. Ugyanakkor a magyarországi ISSN-szám-adás körén kívül esik egy sor többé-kevésbé jól körülhatárolható kiadványféleség.

Az ISSN-szám-adás körén kívül eső kiadványok

A dokumentum típusából eredően nem kaphatnak ISSN-azonosítót:

- a meghatározott kötetszámban megjelentetett, ún. többkötetes kiadványok, művek,
- az egyazon szerző műveit tartalmazó szerzői gyűjtemények.

Általában a helyi, szűkebb érdeklődési körre korlátozott kiadványok könyvtári megőrzése és feldolgozása nemzetközi azonosító szám nélkül történik. Nem kapnak ISSN-számot az alábbi dokumentumok:

- naptárak, határidőnaplók;
- nem szakosított cím-, adat- és névtárak;
- katalógusok, termékismertető, prospektusok;
- választási kiadványok;
- intézményi, vállalati, társasági, egyesületi jelentések, tervek,
- munkatervek, ismertető, belső tájékoztatásra szolgáló hírlevelek;
- tanrendek, híradók, diáklapok, évkönyvek (közép- és alsófokú iskolák);
- tanrendek, híradók, diáklapok (felsőfokú iskolák);
- céges és egyéb hirdetési információs lapok, reklámkiadványok (kivéve országos, regionális, megyei);
- efemer jellegű kiadványok.

A távoli hozzáférésű folytatódó források közül csak az időszaki kiadvány dokumentumtípusának megfelelő szerkezetű, egymást követő részegységekben hozzáférhető,

archívumban megőrzött dokumentumok ISSN-nel történő azonosítását és feldolgozását végezzük el.

A távoli hozzáférésű integráló dokumentumok (adatbázisok, információs portálok, válogatott honlapok) azonosítása még nem kezdődött el Magyarországon. Tehát egyelőre nem kapnak ISSN-azonosítót az:

- önálló nyitóoldal, feltöltött tartalom, impresszum és archívum nélküli online kiadványok;
- adatbázisok, honlapok, portálok, blogok.

Az ISSN felépítése

Az ISSN nyolc számjegyből álló numerikus kód, melynek elemei – a könyveket azonosító ISBN-től eltérően – semmiféle jelentést nem hordoznak, csupán azonosító funkciót töltenek be. A nyolcadik számjegy ellenőrző számjegy, mely az előző hétből számítható ki, és 0-tól 10-ig terjedhet. A 10-es számjegyet – mivel csak egy karakterpozíció áll az ellenőrző számjegy rendelkezésére – római szám helyettesíti, azaz: X.

Az ISSN feltüntetése

Az ISSN feltüntetése szabványos formában két, egyenként négy számjegyet tartalmazó adatszoportban történik, melyeket kötőjel kapcsol össze és az ISSN betűkód előz meg. Például:

ISSN 0251-1479
ISSN 1050-124X

Az ily módon leírt azonosító számot az időszaki kiadvány, illetve egyéb folytatódó forrás minden részegységében, illetve frissítésén fel kell tüntetni. Vonalkód használata esetén mindkét azonosítónak (a vonal- és a numerikus kódnak is) szerepelnie kell a kiadványban.

Az ISSN elhelyezése a különféle kiadványtípusokban a következőképpen történik:

- hírlapokban a lapfejen vagy a kolofonban, az impresszumadatok között;
- folyóiratokban, évkönyvekben és egyéb időszaki kiadványokban a borítólap vagy a címoldal jobb felső sarkában, illetve a kolofonban, az impresszumadatok között;
- sorozatba tartozó kiadványokban a sorozati cím közelében (címoldalon vagy sorozati címoldalon, előzéklapon, borítón) vagy a kolofonban, az impresszumadatok között;
- nem nyomtatott, de kézzel fogható hordozón a kiadvány szabad szemmel olvasható részeinek valamelyikén, továbbá a belső források közül a címképernyőn és/vagy az impresszumadatok között (pl. a névjegyablakban);
- számítógéppel olvasható, távoli hozzáférésű kiadványok esetén a kiadvány nyitóoldalán és/vagy az impresszumalapon.

Amennyiben egy időszaki kiadványhoz, illetve egyéb folytatódó forráshoz több ISSN tartozik a rajta/benne szereplő különböző kiadványcímekkel összefüggésben (pl. a fősorozat és az alsorozat címének azonosítása céljából), mindegyik ISSN-t fel kell tüntetni. A feltüntetett azonosító számok megkülönböztetése a megfelelő ISSN után zárójelbe foglalt, teljes vagy rövidített cím megadásával történik, vagy oly módon, hogy az ISSN és a vonatkozó cím a lehető legközelebb kerüljenek egymáshoz. Ha egy folytatódó kiadvány egy másik, saját címoldallal

ellátott folytatódó kiadványt tartalmaz, pl. mellékletként, tartozékként, a melléklet/tartozék ISSN-számát a megfelelő címoldalon vagy más alkalmas helyen kell feltüntetni.

Ha az időszaki kiadvány, illetve egyéb folytatódó forrás több fizikai hordozón jelenik meg, melyeket saját ISSN és kulcs cím azonosít, az eltérő hordozón megjelenő kiadváltozatokra vonatkozó, többi ISSN feltüntetése is javasolt, az ISSN-számok mellett kiegészítő, megkülönböztető információ megadásával. Például:

ISSN 0231-2522 (Nyomtatott)	vagy	Nyomtatott kiadás: ISSN 0231-2522
ISSN 1588-2918 (Online)	vagy	Online kiadás: ISSN 1588-2918
ISSN 0236-5294 (Print)	vagy	Print edition: ISSN 0236 -5294
ISSN 1588-2632 (Online)	vagy	Online edition: ISSN 1588-2632

ISSN és vonalkód

A vonalkód jelképpel ábrázolt azonosító számok elektronikus leolvasása gyorsabbá, hatékonyabbá teszi a kereskedelmi készletek nyilvántartási és értékesítési folyamatait. A folyóiratok, könyvek, kották ISSN-, ISBN-, ISMN-rendszerét a GS1 nemzetközi szervezet eszközeivel társítva, az ISBN-, ISSN-, ISMN-számok megfelelő prefix használatával átalakíthatók GTIN-13-azonosítószámmá. Az így felépített (tizenhárom jegyű) azonosító számok feltüntetése a terméken az EAN/UCC-13 – közismertebb nevén EAN – vonalkód jelképpel történik.

Az időszaki kiadványokat és egyéb folytatódó forrásokat a 977 GS1 prefix és a kiadvány ISSN-számának felhasználásával azonosíthatjuk. Az ISSN-azonosítóra alapozott EAN-vonalkód előtagja mindig 977, ami a nemzetközi termék szám rendszerben az egész világon azonos.

A 977-es előtagot az ISSN nyolc számjegye közül az első hét követi (az ellenőrző számjegyet nélkül). Ezután két, szabadon felhasználható karakterhely következik, ami lehetőséget ad az időszaki kiadvány vagy az integráló dokumentum egyes változatainak jelölésére, számozási/megjelenési adatok kifejezésére, különszámok vagy árkódok jelzésére – a felhasználói igények szerint.

Az ISSN nyolc számjegyű azonosítójának átalakítása vonalkóddá

1. Elsőként „vágja le” az utolsó számjegyet a 8 számjegyű azonosítóról.
2. Az így kapott 7 számjegyű azonosítót balról egészítse ki a 977-es karaktersorral. Így kap egy 10 karakteres számjegyet.
3. A 10 karaktert két, szabadon felhasználható karakterhely követi, ami lehetőséget ad az időszaki kiadvány vagy az integráló dokumentum egyes változatainak jelölésére, számozási/megjelenési adatok kifejezésére, különszámok vagy árkódok jelzésére – a felhasználói igények szerint. A szokásos címeknél ezek értéke 00.
4. Az utolsó, 13. karakter az ellenőrző szám, amit ki kell számolni az eddig létrehozott számsorból: <https://www.gs1.org/services/check-digit-calculator>.
5. A teljes számsor alapján generálja le az EAN-13-vonalkód jelképet! A legenerált teljes azonosító szám vonalkód jelképben történő megjelenítése nyomda/grafikus által vagy az alábbi online szoftver használatával történhet:

Free Online Barcode Generator:

<https://barcode.tec-it.com/en/ISSN?data=9771234567898>

BarTender szoftver 30 napos próbaverziója ingyenesen letölthető:

<https://www.seagullscientific.com/30-day-trial/>

A 13. számjegy helyére az EAN-vonalkód képzési szabályainak megfelelő ellenőrző számjegy kerül, amely így az ISSN-nel kombinált termékazonosító kód ellenőrző száma lesz.

A vonalkód és ISSN-azonosító feltüntetése

A vonalkódot, beleértve az alatta lévő, szemmel olvasható azonosító számot, jól láthatóan és tisztán kell feltüntetni. Vonalkód használata esetén a vonalkódba foglalt ISSN-azonosítónak különállóan, szabványos formában is szerepelnie kell a kiadványban.

További részletes információ honlapunkon a kapcsolódó tartalmak alatt a GS1 Magyarország Nonprofit Zrt. vonalkód-útmutatójában.

Az ISSN megállapítása

A Magyar Köztársaság területén megjelenő időszaki kiadványok és egyéb folytatódó források ISSN-nel történő ellátása az Országos Széchényi Könyvtárban működő Magyar ISSN Nemzeti Központ feladata.

A Magyar Köztársaság területén sokszorosított és/vagy terjesztett, de nem magyarországi impresszumú időszaki kiadványok és integráló dokumentumok ISSN-nel történő ellátása a kiadó székhelye szerint illetékes ország ISSN-központjának hatáskörébe tartozik.

Ha a kiadó székhelye szerint illetékes országban nem működik ISSN nemzeti központ, a folytatódó forrás az ISSN Nemzetközi Központtól kaphat ISSN-számot. A párizsi ISSN Nemzetközi Központ látja el dokumentumazonosítóval a nemzetközi szervezetek és rendezvények folytatódó kiadványait is – az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala (Luxembourg) által kiadott dokumentumok kivételével, melyek szabványos azonosítása az OPOCE (L'Office des publications officielles des Communautés européennes = The Office for Official Publications of the European Communities) illetékességébe tartozik.

A Magyarországon kiadott időszaki kiadványok és egyéb folytatódó források ISSN-nel történő ellátását a Magyar ISSN Nemzeti Központ végzi:

- a kiadók/közreadók előzetes kérésére, vagy
- a beérkező kötelempéldányok alapján, illetve
- távoli hozzáférésű (online) időszaki kiadványok esetében: a már megjelent/közzétett kiadványok alapján.

Az ISSN kiutalása, használata díjmentes, feltüntetése a vonatkozó szabvány előírásai szerint történik.

Előzetes ISSN-igénylés

A kézzel fogható hordozón megjelenő időszaki kiadványok és integráló dokumentumok ISSN-azonosítója kiadható előzetesen, még az első részegység megjelenése előtt, a kiadó kérésére, az előzetes ISSN-tétel készítéséhez szükséges online ISSN-igénylőlap kitöltésével és a meghatározott kiadványoldalak issn@oszk.hu címre megküldésével. Az így kiadott azonosító szám véglegesítése, érvényesítése a megjelent kiadvány kötelempéldányainak beérkezésekor, a könyvtári feldolgozás folyamán történik.

ISSN-igénylés online időszaki kiadványokra

Online kiadványok esetében az igénylés elengedhetetlen feltétele az önálló, működő webes nyitóoldal, impresszummal és kereshető archívummal, amelybe fel van töltve legalább az időszaki kiadvány első tagja, azaz csak utólag, a már kész nyitóoldal és feltöltött tartalom esetén lehet ISSN-azonosítót igényelni.

ISSN megállapítása kötelempéldányok alapján

Az ISSN megállapításra kerül kiadói kérés nélkül is, utólag, a folytatódó forrás részegységének beszolgáltatott kötelempéldányai alapján, a könyvtári feldolgozás folyamán. Ez esetben a kiadvány impresszumában feltüntetett kiadó értesítést kap az utólag kiutalt ISSN-számról és annak jövőbeni használatáról.

ISSN-kérések ügyintézése

Új időszaki kiadvány/integráló dokumentum indításakor vagy címváltozás esetén, a kiadvány megjelenését, terjesztését megelőzően ISSN megállapítását kérheti a kiadó az előzetes ISSN-tétel készítéséhez szükséges online ISSN-igénylőlap kitöltésével és a meghatározott kiadványoldalak issn@oszk.hu címre megküldésével.

Az ISSN előzetes megállapítása lehetővé teszi, hogy az időszaki kiadvány vagy az integráló dokumentum már első számában, kötetében, részegységén stb. feltüntetheti azonosítóját. Az előzetesen kiadott és felhasznált ISSN ellenőrzése, érvényesítése, véglegesítése a folytatódó kiadvány megjelenésekor, a kötelempéldányok kézhezvétele után történik.

Az előzetes ISSN-szám megállapítását, illetve a kérések elbírálását az ehhez szükséges kötelező csatolmányok kézhez vételétől számított legfeljebb 10 munkanap alatt végzi el a Magyar ISSN Nemzeti Központ.

Amennyiben a kötelező csatolmányok nem érkeznek be az űrlap kitöltésétől számított 10 munkanap alatt, a kérés elévül. Az űrlap megtekinthető honlapunkon a csatolmányok alatt.

Előzetes ISSN-igénylés nyomtatott kiadványok és fizikai hordozón megjelentetett elektronikus kiadványok esetén

Az ISSN előzetes kéréséhez papírhordozón vagy elektronikusan megjelenő periodikumok, évkönyvjellegű kiadványok és integráló dokumentumok esetében a honlapunkon található ISSN-igénylő űrlap kitöltése szükséges.

A papírhordozón megjelenő folytatódó kiadványok esetén a tervezett, nyomdakészre szerkesztett első részegység (szám, füzet, kötet alapkötet) a következő meghatározott

adatforrásainak megküldését várjuk pdf vagy jpg formátumban az issn@oszk.hu címre: címlap vagy borító és belső címlap, impresszumoldal.

A kitöltött ISSN-igénylő űrlapon túl az optikai lemezen megjelenő időszaki kiadványok (periodikumok vagy sorozatok) esetében a megjelentetni kívánt első részegység, azaz optikai lemez, mind külső, mind belső adatforrásait kérjük rendelkezésre bocsátani.

A külső adatforrások képei: a CD/DVD-tok, -burkolat, továbbá a lemezcímke.

A belső adatforrások képei: a CD/DVD nyitóképernyőjéről készült kép vagy az ahhoz használt fájl, a főmenü képe, továbbá a CD/DVD névjegyképernyőjéről, -ablakáról vagy impresszumképernyőjéről készült kép, illetve fájl.

ISSN-igénylés online időszaki kiadványokra

A számítógépes világhálózaton közzétett távoli hozzáférésű folytatódó források esetében csak az időszaki kiadványok dokumentumtípusának megfelelő forrásokat látjuk el ISSN-számmal. A távoli hozzáférésű időszaki kiadványok azonosító számmal történő ellátása mindig a közzététel után történik, a már megjelent kiadványok feldolgozásával. Az igénylés elengedhetetlen feltétele az önálló, működő webes nyitóoldal, impresszummal és kereshető archívummal, amelybe fel van töltve legalább az időszaki kiadvány első tagja.

Az ISSN-igénylő űrlapon az URL-címet kell feltüntetni, a csatolmányok elküldésére nincsen szükség.

ISSN-igénylés címváltozás esetén

Az előzetes ISSN-igényléshez hasonlóan, címváltozás esetén is az online ISSN-igénylő űrlap és a kötelező csatolmányok megküldésével igényelhető az azonosító szám.

ISSN-igénylés új vagy megváltozott hordozó (nyomtatott, online stb.) esetén

Az új hordozó típusának (nyomtatott vagy online) megfelelő módon lehet elindítani az igénylést az ISSN-igénylő űrlap kitöltésével és a szükséges kötelező csatolmányok megküldésével.

ISSN-igénylés újabb nyelvű kiadásváltozat megjelentetése esetén

Az új hordozó típusának (nyomtatott vagy online) megfelelő módon lehet elindítani az igénylést az ISSN-igénylő űrlap kitöltésével és a szükséges kötelező csatolmányok megküldésével.

Az ISSN-azonosító gyakorlati előnyei

Az ISSN az egyedi és pontos azonosítás révén lehetővé teszi a bibliográfiai adatcserét, továbbá a folytatódó források és a bennük közzétett információk, közlemények, tanulmányok, cikkek (részdokumentumok) idézését, egymásra hivatkozását. Az ISSN felhasználói elsősorban azok a könyvtárak és szolgáltatások, amelyek az időszaki kiadványok adatbázisaival dolgoznak. Az ISSN alkalmas a kiadványokat leíró bibliográfiai tételek azonosítására, e tételekből könyvtári, bibliográfiai adatbázisok, központi katalógusok épülnek,

lelőhelyjegyzékek szerveződnek, és használják a terjesztői, előfizetési, kereskedelmi, kiadói nyilvántartások (adatbázisok) is.

Az egyedi azonosító szám egyéb, praktikus funkciókat is ellát: erre alapozva lehet például képezni a vonalkódot, amellyel a kereskedelmi forgalomban naponta találkozunk a termékek árukódjának beolvasásakor.

Az ISSN-azonosítókra vonatkozó jogszabályi környezet

A nemzetközi dokumentumazonosító számok használatát Magyarországon nem írja elő jogszabály. Egyes országokban törvény szabályozza az ISBN, ISMN, ISSN alkalmazását, de Magyarországon e szabványszámok kiutalását törvényi előírás nem teszi kötelezővé. Az alkalmazás a vonatkozó nemzetközi, illetve honosított magyar szabványok (ISO 3297 és MSZ ISO 3297) előírásai szerint történik a nemzetközi rendszerekben elfogadott útmutatók és rendszeresen egyeztetett gyakorlat szerint.

Az azonosító számrendszerek gondozásának feladatához és az időszaki kiadványok, illetve integrálódó dokumentumok megjelenésének, számbavételének és nyilvántartásának biztosításához rendelkezésre álló törvényi háttér vonatkozó elemeiről a következő fejezet nyújt tájékoztatást.

Kapcsolódó jogszabályok

A Könyvtári törvény – 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről – a nyilvános könyvtári ellátás rendszerének működtetését és fejlesztését segítő központi szolgáltatások között előírja a nemzetközi szabványos dokumentumazonosító számok kiadásának és nyilvántartásának feladatát (III. fejezet, 60. § (1) bekezdés f) pontja) és e központi szolgáltatások megvalósítását a nemzeti könyvtár illetékességébe sorolja (IV. fejezet, 61. § (4) bekezdés h) pontja).

A Médiatörvény – 2010. évi LXXXII. törvény A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról –, ami életre hívta a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságot (NMHH), amely egységesen látja el a Nemzeti Hírközlési Hatóság és az Országos Rádió és Televízió Testület feladat- és hatásköreit. Az NMHH a médiatörvény előírása alapján nyilvántartást vezet a nyomtatott sajtótermékekről (valamint az internetes sajtótermékekről és hírportálokról is). Egy új lap indításához a törvény értelmében nincs szükség előzetes engedélyre: csupán annyit kell tenni, hogy a Magyarországon letelepedett kiadó által megjelentetett sajtóterméket – a szolgáltatás, illetve a tevékenység megkezdését követő 60 napon belül – be kell jelenteni a hatóságnak. https://nmhh.hu/tart/report/140/Sajtotermek_uj_modositas_torles_bejelentese.

Ez a törvény a nyilvántartásba vétel mellett rendelkezik a szerkesztésre és kiadásra vonatkozó adatok feltüntetéséről is. A sajtóterméken fel kell tüntetni a szerkesztésre és a kiadásra vonatkozó legfontosabb adatokat (impresszum), ezek közt a szerkesztésért felelős személy nevét, a kiadó és a kiadásért felelős személy nevét, a sokszorosító szerv megnevezését, a sokszorosításért felelős személy nevét, a sokszorosítás helyét, idejét.

A Kötelesspéldány-rendelet – 717/2020. (XII. 30.) Kormányrendelet *rendelet a kiadványok kötelesspéldányainak szolgáltatásáról* – értelmében a megjelentetett és legalább ötven példányban sokszorosított és terjesztett sajtótermékekből ingyenesen kötelesspéldányt kell szolgáltatni. Kötelesspéldányokat kell szolgáltatni a sajtótermékek minden kiadási és előállítási

változatából (beleértve az elektronikus változatot is), kivéve a tárgyévi változatlan utánnomásokat, és abból a sajtótermékből is, amelynek nyilvános közlését a bíróság – részben vagy egészben – megtiltotta, vagy amely a kiadó intézkedése alapján terjesztési korlátozás alá esik. A kötelespéldány-rendelet hatálya a nemzetközi szabványos azonosító szám(ok) használatától független, minden sajtótermékre vonatkozik, azokra is, amelyek nem rendelkeznek szabványos azonosító számmal.

A 2021. január 1-jétől nyomtatott időszaki kiadványok minden megjelent lapszámából, füzetéből, kötetéből, optikai lemezéből stb., a cserelapos kiadványok alapkötetéből és minden frissítéséből stb. (néhány kivétellel) 6+1 kötelespéldányt szükséges szolgáltatni az Országos Széchényi Könyvtár számára a megjelenést követő hónap 15. napjáig. A nyomtatott kiadványok 6 beszolgáltatott példánya mellett a 7. példányt nyomdai pdf-formátumban szükséges feltölteni az OSZKDK webhelyén ([Országos Széchényi Könyvtár \(oszk.hu\)](http://oszk.hu)), vagy helyette egy 7. nyomtatott példányt küldeni.

Online kiadványok esetében pedig csak az OSZKDK-ba kell beszolgáltatni a kötelespéldányokat.

A helyi vonatkozású kiadványból az Országos Széchényi Könyvtáron kívül 1 példányt kell szolgáltatni a szolgáltató/kiadó székhelye szerinti megyei könyvtárnak, budapesti impresszum esetén a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárnak.

Hagyományos (nyomdai úton készült) dokumentum esetén a nyomdának kell szolgáltatni a kötelespéldányokat szállítólevél kíséretében. (A nyomtatvány letölthető a Köteles Szolgálat webhelyéről.

További részletes információ a kötelespéldány-beszolgáltatásról: [Országos Széchényi Könyvtár \(oszk.hu\)](http://oszk.hu)

További kapcsolódó jogszabályok

A 2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról hatályos formájában, az V. fejezet, 82. § (1) bekezdése szerint az általános forgalmi adó mértékét az adó alapjának 27 százalékában határozza meg, illetve a továbbiakban a kedvezményes adókulcsok alá vont termékek körét a 3. és a 3/A. számú melléletekben közli. A 3. számú mellékletben felsorolt termékek, szolgáltatások esetében az adó mértéke az adó alapjának 5 százaléka. A 3. számú melléklet a 2007. évi CXXVII. törvényhez a 16. sorszám alatt nevezi meg a 4902 vtsz. alá tartozó termékeket, amelyek: „Napilap (hetenként legalább négyszer megjelenő kiadvány); Folyóirat, más újság (évente legalább egyszer megjelenő kiadvány).” A törvény szövege nem tartalmaz utalást a nemzetközi azonosító szám használatára vonatkozóan, azaz, az áfakulcs mértékének megállapítása az ISSN-szám-adás körétől független, kizárólag a dokumentum típusa alapján megállapítandó tényező.

További, a szakterülethez nem kapcsolódó törvényi szabályozás a 2011. évi LXXXV. törvény a környezetvédelmi termékdíjról, amely a dokumentumazonosító számokat mintegy kiindulási alapként kezeli a termékdíjmentesség feltételének megállapításához.

Az új kiterjesztett gyártói felelősségi (EPR) és koncessziós hulladékgazdálkodási rendszer bevezetésével 2023. július 1-jén változtak a környezetvédelmi termékdíjra vonatkozó szabályok is. Ettől az időponttól bizonyos termékek után a környezetvédelmi termékdíj mellett az EPR-kötelezettségeket is teljesíteni kell.

Az EPR hatálya alá is bekerültek a környezetvédelmi termékdíj mellett a reklámhordozó papírok, továbbá az irodai papírok.

Az ISSN-hálózat

Az ISSN nemzetközi hálózat jelenleg közel 100 nemzeti központból áll, ezek munkáját az 1972 óta Párizsban működő ISSN Nemzetközi Központ koordinálja.

ISSN International Centre
45, rue Turbigo
75003 PARIS
FRANCE
Tel.: (33 1) 44-88-22-20
E-posta: secretariat@issn.org
Honlap: <http://www.issn.org>

Minden évben újabb nemzeti központok kezdik meg működésüket a világ különböző pontjain – folyamatosan karbantartott címjegyzékük az ISSN Nemzetközi Központ honlapjáról elérhető. [The ISSN Network today | ISSN](#)

A hálózat célja, hogy a tudomány valamennyi területén világszerte megjelenő időszaki kiadványokról és egyéb folytatódó forrásokról nemzetközi, számítógépes nyilvántartást vezessen. E szervezet tagjai felelősek az ISSN kiutalásáért, nyilvántartásáért és használatának ellenőrzéséért, valamint a világon megjelenő időszaki kiadványokat és integráló dokumentumokat magába foglaló ISSN Register létrehozásáért és karbantartásáért.

A nemzeti központok a saját országukban kiadott időszaki kiadványok ISSN-nel történő azonosításáért és a nemzetközi rendszer előírásainak megfelelő nyilvántartásáért felelősek.

Az ISSN Nemzetközi Központ végzi a nemzetközi szervezetek, valamint a nemzeti központtal nem rendelkező országok időszaki kiadványainak ISSN-nel történő ellátását és nyilvántartásba vételét.

Az ISSN-hálózat termékei

A párizsi ISSN Nemzetközi Központ a kezelése alatt álló nemzetközi adatbázis alapján közreadja az *ISSN-regisztert (ISSN Register)*, amely a világszerte kiutalt valamennyi ISSN-azonosítószám hiteles nyilvántartását foglalja magába. Az ISSN-regiszter tartalmazza az ISSN-hálózat által feldolgozott, karbantartott és továbbított bejelentéseket, melyek tájékoztatnak az időszaki kiadványok és integráló dokumentumok azonosításához és leírásához szükséges leglényegesebb bibliográfiai adatokról. Az adatbázis több mint 2 300 000 rekordot tartalmaz, és 180 országban, 144 nyelven megjelent időszaki kiadványról nyújt bibliográfiai információt. A nemzetközi adatbázis karbantartása és építése folyamatos, évente több mint 50 000 új tétellel bővül, miközben közel 400 000 leírás frissítésére kerül sor. Az ISSN-regiszter jelenleg online hozzáféréssel, háromféle formában érhető el: felhasználói névvel és jelszóval védve az ISSN Portálon keresztül, a Z39.50 protokollal, valamint ISO 2709 formátumú adatfájlként.

További információ és az adatbázis alapadatainak szabad megtekintése: [Welcome to The ISSN Portal | The ISSN Portal](#)

ISSN-L, azaz összekapcsoló ISSN egy speciális ISSN, amely ugyanazon folytatódó forrás különböző hordozókon (nyomtatott, online stb.) kiadott változatait kapcsolja egybe.

További információ: [The ISSN-L for publications on multiple media | ISSN](#)

A hálózat tevékenységének mintegy mellékterméke a *List of title word abbreviations (LTWA)*, a nemzetközi szóróvidítési jegyzék. Az ISSN-hálózat nemzetközi jellegéből és az ISSN-adatbázis rekordjaiban képviselt nyelvek nagy számából adódóan lehetőség nyílik az ISSN nemzeti központok számára, hogy az ISO 4 szabvány (Information and documentation – Rules for the abbreviation of title words and titles of publications = A kiadványok címében előforduló szavak és a kiadványok címének rövidítési szabályai) előírásait követve megállapítsák országuk nyelvén a szóróvidítéseket, és bejelentsék azokat a szabvány gondozásával megbízott ISSN Nemzetközi Központnak érvényesítés és a nemzetközi szóróvidítési jegyzékben történő közlés céljából.

További információ: [Access to the LTWA | ISSN](#)

A *ROAD (Directory of Open Access scholarly Resources)* az ISSN Nemzetközi Központ által az UNESCO Kommunikációs és Információs Szektorának támogatásával nyújtott szolgáltatás, a nyílt hozzáférésű tudományos források jegyzéke.

A 2013 decemberében elindított ROAD ingyenes hozzáférést biztosít azokhoz az ISSN bibliográfiai rekordokhoz, amelyek nyílt hozzáférésű tudományos forrásokat írnak le: folyóiratok, monográfiai sorozatok, konferenciaeljárások, tudományos adattárak és tudományos blogok. Ezeket az ISSN-hálózat által létrehozott rekordokat indexelő és kivonatoló adatbázisokból, címtárakból (DOAJ, Latindex, The Keepers registry) és folyóirat-mutatókból (Scopus) származó információkkal gazdagítják.

A ROAD összhangban van az UNESCO-nak a tudományos forrásokhoz való nyílt hozzáférés előmozdítására irányuló intézkedéseivel. A ROAD kiegészíti az UNESCO által kifejlesztett Globális Nyílt Hozzáférési Portált (GOAP), amely a tudományos információkhoz való nyílt hozzáférés helyzetéről ad képet világszerte.

További információ: [ROAD, the Directory of Open Access scholarly Resources | ISSN](#)